

Prioriteringar och åtgärdsplan för 2026–2027

Prioriteringar

Med utgångspunkt från den strategiska lägesbilden har nedanstående områden tagits fram som särskilt prioriterade. Arbetet med åtgärdsplanen skapar förutsättningar för att långsiktig förändring ska ske, men det krävs av samtliga parter att har:

- god kännedom om problematiken.
- god förmåga och kompetens att anpassa verksamheten.
- beredskap att utveckla metoder för att hantera utmaningarna på bästa sätt.
- Samt en god förmåga att samverka och utveckla gemensamma förhållningssätt.

Civilsamhället är en viktig medaktör i arbetet. Föreningslivets beredskap att möjliggöra för människor med olika förutsättningar att delta i föreningsverksamhet kan öka genom stöttning från kommunen.

Enköpings kommun behöver fortsatt arbeta med en välfungerande skola med hög förmåga att möta alla elevers behov. För att stärka skolan som skyddsfaktor.

Välfärdsbrottslighet är ett hot mot demokratin och därmed allas problem. Enköpings kommun behöver aktivt arbeta för att förebygga och säkerställa att det finns en tydlig process för att hantera problem när de upptäcks. Idag finns inte en tillräcklig god lokal lägesbild över hur problemet ser ut.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är inte alltid samma sak, det är inte självklart att människors trygghetsupplevelse överensstämmer med den faktiska risken för brott.

1. Välfärdsbrottslighet

Den individuella och organiserade brottsligheten söker sig till platser där det går att nå ekonomisk vinning, exempelvis kommunala bidrag, försörjningsstöd och verksamheter kopplat till LSS och äldreomsorg. Dessa brott är inte alltid lätta att upptäcka och det krävs samverkan mellan flera olika myndigheter för att komma till rätta med problematiken. Det krävs kompetenshöjande insatser och ett gemensamt lärande för ett kunskapsbaserat arbete.

Det är viktigt att arbetet dokumenteras och att resultatet av löpande uppföljning och utvärdering används i det fortsatta arbetet.

1:1 Prioritering

Arbetsätt för att förebygga välfärdsbrottslighet behöver etableras för att försvåra för oseriösa aktörer att komma åt kommunens resurser.

1:2 Prioritering

Stärka kontrollfunktioner och samverkan internt samt externt för att motverka ekonomisk brottslighet.

Ansvar: Samtliga nämnder

Aktivitet	Huvudansvarig	Delansvarig	Tidsplan	Uppföljning
Kartlägga utsattheten för otillåten påverkan inom kommunkoncernen	KS	Samtliga nämnder och bolag	2026	Löpande
Vidta åtgärder för att minska risken att verksamheten utsätts för välfärdsbrott	Samtliga nämnder och bolag		2026-2027	Genom internkontrollplan
Utveckla arbetsätt för avtalsuppföljning	KS	Samtliga nämnder och bolag	2026-2027	Löpande genom interna LACUS

2. Minska motivation för brott, social brottsprevention

Otrygghet och kriminalitet är komplext och föränderligt. Arbetet i Enköpings kommun bedrivs inte tillräckligt systematiskt och med den långsiktighet som behövs, där tyngdpunkten ofta är reaktiv i stället för proaktiv. Båda aspekterna behövs i ett trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, därför behöver tyngdpunkten förflyttas över till de proaktiva åtgärderna.

Det finns områden i Enköpings kommun som i olika grad kännetecknas av problem i form av exempelvis segregation, våld, ekonomisk utsatthet. Det minskar den kollektiva förmågan i området och det leder till att den sociala tilliten avtar.

Barn och unga som växer upp i miljöer med problematiskt bruk av ANTDS har högre risk att i framtiden själva utveckla en egen problematik och annan ohälsa. Det är viktigt att skydda barn och unga mot eget eller andras skadliga bruk av ANTDS.

Generella insatser för att skapa goda uppväxtvillkor bidrar genom att stärka individers skyddsfaktorer. Ett exempel på det är insatser till föräldrar så som stöd i föräldraskapet.

2:1 Prioritering

Enköpings kommun behöver fortsatt arbeta med en välfungerande skola med hög förmåga att möta alla elevers behov. För att stärka skolan som skyddsfaktor.

Särskilt ansvar: Utbildningsnämnden och socialnämnden.

2:2 Prioritering

Enköpings kommun ska ha en fritidsverksamhet som har möjlighet att engagera besökare. Det är viktigt för att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer för att unga inte ska hamna i kriminella miljöer.

Särskilt ansvar: Upplevelsenämnden och socialnämnden.

2:2 Prioritering

Utveckla erbjudandet av föräldraskapsstöd för att stärka föräldrars förmåga att bidra till sina barns positiva utveckling.

Särskilt ansvar: Socialnämnden och utbildningsnämnden.

Aktivitet	Huvudansvarig	Samverkanspart	Tidsplan	Uppföljning
Utveckla arbetet av TIF (tillfälliga illegala försändelser)	KS	Polis	2027	Löpande
Utveckla samverkan med Mamma United Community	UPN, EHB	Civilsamhälle	2027	Löpande
Utveckla samverka i BOB-råd (Barn och unga i organiserad brottslighet) enligt nationella riktlinjer.	SN	Polis, Länsstyrelsen	2026-2027	Löpande
Implementering av COPE i förskolan	UN, SN	KS	2026-2027	Löpande

3. Minska risker för brott i specifika miljöer, situationell brottsprevention

Individer begår brott av olika anledningar och på olika platser, brottsplatsen kan vara såväl fysisk som digital. Platser där många människor passerar och/eller vistas på exempelvis, lokala torg, knutpunkter för kollektivtrafik, skolor samt områden med restauranger och krogar skapar många brottstillfällen på liten yta. Ungas utsatthet för brott i anslutning till skolan är problematisk och den digitala utvecklingen skapar hela tiden nya möjligheter för brottsliga handlingar. Skolan är den vanligaste platsen där barn och unga utsätts för brott.

Att begränsa tillgängligheten till lämpliga brottsobjekt innebär åtgärder som förhindrar eller försvårar att brott begås. Fokus är på den fysiska platsen, men kan även handla om att minska

efterfrågan av exempelvis narkotika. Utan efterfrågan minskar marknaden och därmed förutsättningar för brottslighetens existens.

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande aspekterna beaktas inte alltid i tillräcklig utsträckning i stadsdelsutveckling vid fysisk planering, genomförande och förvaltning av området. För att bygga bort brott och bygga in trygghet i den fysiska miljön krävs samverkan, systematik och tydliga överlämningar genom de olika skedena i processen.

3:1 Prioritering

Enköpings kommun ska på ett systematiskt sätt arbeta med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder vid ny- och ombyggnation av kommunala fastigheter.

Särskilt ansvarig: Tekniska nämnden

3:2 Prioritering

Enköpings kommun ska på ett systematiskt sätt arbeta med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder vid förvaltning av bostadsområden, kommunala fastigheter och offentlig miljö i samverkan med andra fastighetsägare.

Särskilt ansvarig: Tekniska nämnden.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Enköpings hyresbostäder, upplevelsenämnden

3:3 Prioritering

Enköping ska vara en kommun där inga barn och unga utsätts för brott i skolmiljön.

Särskilt ansvarig: Utbildningsnämnden

Ansvar: Socialnämnden, kommunstyrelsen, upplevelsenämnden

Aktivitet	Huvudansvarig	Samverkanspart	Tidsplan	Uppföljning
Utveckla arbetssätt för att öka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i samhällsbyggnadsprocessen	KS	MBN, TN	2027	Löpande
Genomföra två trygghetsvandringar.	KS	Berörda parter i respektive område	1 under jan- jun 1 under aug- dec	Efter varje träff
Implementera metoden EST, effektiv samordning för trygghet	KS	Samtliga nämnder, polis, EHB	2027	Löpande

4. Våld i nära relation

Våld i nära relation är ett samhällsproblem som drabbar kvinnor, män, barn och äldre och som får sociala, ekonomiska, psykiska och hälsomässiga konsekvenser. Det grövsta fysiska våldet drabbar främst kvinnor.

Våld mot barn

Våld mot barn för med sig allvarliga hälsokonsekvenser under barndomen och i det fortsatta livet. Det kan handla om allt från dödliga skador till skador som leder till funktionsnedsättningar av olika slag, fysiska och psykiska hälsoproblem, sexuellt överförbara infektioner och försämrade kognitiv förmåga. Våldet för även med sig negativa psykiska och emotionella konsekvenser, såsom känslor av övergivenhet och osäkerhet, anknytningssvårigheter, traumatisering, oro och svag självkänsla.

En del individer utvecklar psykisk ohälsa i form av depression och ångest, självmordsförsök eller ett skadligt beteende. Psykisk ohälsa innebär även en ökad risk för annan utsatthet, såsom svårigheter i skolan eller med sociala relationer. Skolmisslyckande och skolavhopp riskerar i sin tur att medföra försämrade framtidsutsikter och försämrade möjligheter på arbetsmarknaden. Andra beteendemässiga konsekvenser kan drabba såväl individen som omgivningen genom aggressivt, våldsamt eller självdestruktivt beteende.

Det kan även leda till brottsligt beteende och lagöverträdelser eller försämrade relationer till andra människor. Exponering för våld ökar dessutom risken för att drabbas av ytterligare övergrepp.

4:1 Prioritering: Enköpings kommun är en kommun fri från våld i nära relationer. Arbeta med att upptäckta våld i nära relation stärks genom förbättrad kunskap och metodutveckling

Särskilt ansvar: Samtliga nämnder.

Aktivitet	Huvudansvarig	Samverkanspart	Tidsplan	Uppföljning
Utveckling av det kommunala arbetet i samverkan med kvinnojour och polis kring kampanjen, vecka 47, en vecka fri från våld	KS	SN, civilsamhälle	2026-2027	Efter genomförd kampanj
Utveckling av det kommunala arbetet i samverkan med kvinnojour och polis kring kampanjen svartsjuka är inte romantiskt	KS	SN, civilsamhälle	2026-2027	Efter genomförd kampanj
Processutveckling fritidsgårdar – en fritidsgård "fri från våld"	UPN	KS	2026-2027	Löpande

Aktivitet	Huvudansvarig	Samverkanspart	Tidsplan	Uppföljning
Stärka arbetsgivaransvaret, genom att öka kunskapen och medvetenheten inom organisationen	KS	SN	2026-2027	Löpande